

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ВАСИЛЬЄВ
ДУ, професор

А.В. Васильєв

06 2010 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про кредитно-модульну систему
організації навчального процесу
в Сумському державному університеті
(нова редакція)

Суми – 2010

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дане Положення засноване на "Програмі дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України", затвердженої наказом МОН від 23.01.04 р. №49, "Тимчасовому положенні про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців", затвердженому наказом МОН України від 23.01.2004 р. №48, та враховує рекомендації щодо впровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації і рекомендації щодо структури залікового кредиту та порядку оцінювання навчальних досягнень студентів, затверджених наказом МОН України від 30.12.2005 №774, а також «Методичні рекомендації щодо запровадження кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» (Лист МОН від 26.02.2010 №1/9-119).

1 ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

ECTS (ЄKTC) – європейська кредитно-трансферна система (**European Credit Transfer System**), яка ставить на меті уніфікацію вимірювання обсягів і оцінювання навчальної роботи студента.

Кредит – умовна мінімальна одиниця виміру обсягу навчальної роботи студента при вивченні певної складової навчальної програми чи окремої дисципліни, засвоєної студентом під час навчання, яка визначає суму аудиторної та самостійної роботи студента й становить 30 академічних годин.

Заліковий кредит – це завершена задокументована частина навчальної дисципліни, практики, курсового проектування тощо, що підлягає обов'язковому оцінюванню та зарахуванню. Заліковий кредит складають певні модулі навчальної дисципліни. У заліковому кредиті оцінюються всі види навчальної діяльності студента, що формують компетенції.

Змістовний модуль – розділ або сукупність розділів навчальної дисципліни, що за своїм змістом становлять логічно завершену її частину і підпорядковані наданню певних компетенцій. Змістовні модулі нормативних навчальних дисциплін визначаються освітньо-професійними програмами галузевих стандартів вищої освіти.

Модуль – це визначена робочою програмою логічно завершена частина навчальної дисципліни (змістовного модулю), що включає певні види навчальної роботи студента (вивчення теоретичного матеріалу, виконання практичних та лабораторних робіт, індивідуальних завдань тощо).

Модульно-атестаційний цикл (МЦ) – частина семестру, призначена для вивчення модуля, визначеної групи модулів навчальної дисципліни (змістовного модуля або невеликої за обсягом навчальної дисципліни в цілому) і здійснення з них модульного (або підсумкового семестрового) контролю. Переважно його тривалість становлять п'ять тижнів теоретичного навчання і шостий тиждень – атестаційний. У разі ненадходження від кафедри інших пропозицій на початку МЦ планується додатковий тиждень «лекційної начитки» для забезпе-

чення випереджаючого викладення теоретичного матеріалу. Допускається інша тривалість модульного циклу, визначена графіком навчального процесу.

Атестаційний тиждень передбачається для проведення контрольних заходів (підсумкового модульного або семестрового контролю з навчальної дисципліни). На кожен день атестаційного тижня плануються контрольні заходи з однієї – двох навчальних дисциплін. Під час атестаційного тижня у випадках, визначених цим Положенням, також можуть проводитись аудиторні заняття з окремих дисциплін за розкладом навчальних занять, а контрольні заходи з них проводяться у навчальні тижні, або у атестаційний тиждень наступного модульно-атестаційного циклу.

Оцінювання здійснюється на підставі поточного контролю за навчальною роботою студента і проведення модульної та семестрової атестації за традиційною національною шкалою, багатобальною (диференційованою) шкалою ВНЗ та міжнародною шкалою ECTS.

Модульна атестація – оцінювання з модуля, що здійснюється шляхом нарахування студентом рейтингів балів за певною шкалою оцінювання на підставі поточного модульного контролю і проведення підсумкового модульного контролю (ПМК) як контрольного заходу.

Поточний модульний контроль – контроль виконання студентом окремих видів навчальної роботи і оцінювання нарахуванням рейтингів балів за різнопланову поточну роботу шляхом контролю відвідування лекційних занять, під час проведення лабораторних, практичних, семінарських занять, за виконанням індивідуальних завдань тощо.

Підсумковий модульний контроль – підсумковий контрольний захід із залікового кредиту навчальної дисципліни (модуля або модулів, що його складають), який проводиться переважно в атестаційний тиждень МЦ у письмовій формі або методом тестування у складі однієї або декількох академічних груп.

Семестрова атестація – оцінювання навчальної роботи студента за семестр на підставі результатів модульної атестації. У визначених даним Положенням випадках можуть також разом з модульною атестацією проводитись заходи додаткового семестрового контролю (ДСК) або підсумкового семестрового контролю (ПСК). При цьому семестрова атестація замінює поняття «диференційований залік» та «екзамен».

Підсумковий семестровий контроль (ПСК) – контрольний захід, який складають у визначених цим Положенням випадках нестигаючі студенти.

Вимоги до організації та методичного забезпечення підсумкового семестрового контролю та додаткового семестрового контролю як контрольних заходів такі ж, як до «екзамену». Вони проводяться у письмовій формі або методом тестування за винятком випадків, коли перевіряються навички особистісної комунікації (синхронний переклад чи ведення дискусії або діалогу майбутнім журналістом та таке інше).

Для окремих навчальних дисциплін, які носять загальноознайомчий характер (наприклад, «Вступ до спеціальності», «Вища освіта України та Болонський процес» та такі інші, які визначені науково-методичною комісією факультету, що здійснює підготовку з дисципліни), застосовується оцінка «зараховано». У цьому випадку семестрова атестація визначається у формі «заліку», який

здійснюється на підставі п.3.12.2.1 «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (Наказ МОН від 02.06.1993 №161), оцінювання за шкалою ECTS не здійснюється, рейтингові бали не призначаються.

Екзаменаційна сесія – період навчального часу студента, призначений для проведення (у випадках, які визначені цим Положенням) додаткового семестрового контролю. На один день екзаменаційної сесії планується ДСК з однієї навчальної дисципліни.

2 ПОБУДОВА НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ЗА КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

2.1. **Навчальні плани підготовки фахівців** укладаються відповідно до «Положення щодо порядку розроблення навчальних планів та їх організаційного супроводу у Сумському державному університеті» і містять:

- графік навчального процесу;
- навчальний план за напрямом підготовки (зі спеціальності);
- робочі семестрові навчальні плани.

2.2. **Графік навчального процесу** передбачає розподіл навчального року на 2 семестри, кожен з яких розподіляється на 3 модульні цикли. Наприкінці кожного семестру планується екзаменаційна сесія. Навчальний рік містить 60 кредитів, а семестр – приблизно 30 кредитів навчальної роботи студента (за один тиждень студент виконує приблизно 1,5 кредити навчальної роботи).

Графік навчального процесу містить інформацію:

- назва напрямку підготовки (спеціальності), форма навчання, освітньо-кваліфікаційний рівень, термін навчання, кваліфікація, що надається;
- розподіл тижнів навчального року (52 тижні) на періоди теоретичного навчання, екзаменаційних сесій, державної атестації та виконання дипломних проєктів (кваліфікаційних робіт), практичної підготовки, канікул (не менше 8 тижнів за рік, крім випускового) у межах кожного навчального року;
- підсумок у тижнях по кожному навчальному року періодів теоретичного навчання, екзаменаційних сесій, практик, канікул, державної атестації;
- види практик та терміни їх проведення;
- форми державної атестації.

Форма та зміст графіку навчального процесу наведені у додатку А.

2.3. Один кредит навчальної роботи студента становить 30 годин загального навчального часу, в тому числі:

- до 3-х годин на тиждень аудиторної роботи протягом модульного циклу (в середньому 16-14 годин на освітньо-кваліфікаційних рівнях (ОКР) бакалавр і спеціаліст та до 10 годин на ОКР магістр);
- відповідно 16 - 20 години самостійної роботи; при цьому самостійна робота студента (СРС) включає опрацювання навчального матеріалу, індивідуальну

роботу під керівництвом викладача (ІРС) та проведення контрольних заходів.

2.4. При складанні навчального плану (*форма у додатку Б*) повинні виконуватись наступні принципи:

- обсяги навчальної роботи з дисциплін повинні бути не меншими, ніж зазначено у освітніх стандартах і кратними 0,5 кредита;
- загальний обсяг навчальної роботи за семестр повинен становити приблизно 30 кредитів, за рік – 60 кредитів, за період підготовки бакалавра (4 роки) – 240 кредитів;
- виходячи із рекомендацій МОН України потрібно планувати не більше 3...5-ти курсових проєктів (робіт) за період бакалаврської підготовки, тобто у середньому один курсовий проєкт (робота) на рік; обсяг навчальної роботи при виконанні курсових проєктів (робіт) повинен становити не менше 1,5 – 2,5 кредита (він призначається із загального обсягу навчальної дисципліни). Курсовий проєкт (робота) розглядається як певний модуль навчальної дисципліни, але на нього у навчальному плані окремо призначаються обсяги навчальної роботи і також окремо здійснюється оцінювання.

Можливе виконання комплексних (міждисциплінарних) курсових проєктів (робіт), із призначенням на них певних обсягів навчальної роботи, які оцінюються як окремі навчальні дисципліни;

- для упорядкування консультаційної роботи, ліквідації студентами поточної заборгованості з дисциплін та, як виняток, за відсутності групових аудиторних занять для здійснення поточних групових контрольних заходів у розкладі занять планується індивідуальна робота студентів під керівництвом викладача (ІРС). Обсяг ІРС входить до обсягу самостійної роботи студента. Цей вид занять не є обов'язковим для студента, ІРС не можуть проводитись у формі традиційного лабораторного, практичного або семінарського заняття. Підсумкові обсяги ІРС з дисциплін, що вивчаються одночасно, повинні разом з обсягом аудиторної роботи становити не більше 36 годин на тиждень. Для виконання курсового проєкту (роботи) після завершення теоретичного навчання з дисципліни ІРС планується у обсязі 1...2-х годин на тиждень протягом модульного циклу;

2.5. **Семестровий навчальний план** повинен містити докладну інформацію щодо змісту організації навчального процесу у семестрі і призначений для планування роботи викладачів і студентів. *Форма семестрового навчального плану наведена у додатку В.*

Семестрове планування навчальної роботи повинно здійснюватись на таких засадах:

- сумарний обсяг аудиторної роботи студента протягом кожного модульного циклу не повинен перевищувати на 1- 4 курсах 30 годин на тиждень; на 5-му курсі за навчальними планами підготовки спеціалістів та магістрів обсяг аудиторної роботи за модульними циклами повинен становити відповідно 24 та 18 годин на тиждень (без урахування ІРС). При цьому допускається відхилення обсягів аудиторної роботи у модульних циклах в межах $\pm 10\%$;

- планування індивідуальних завдань повинно здійснюватися на основі розрахунку наявних обсягів самостійної роботи студента, виходячи із фактичної трудомісткості їх виконання. Вид індивідуального завдання повинен визначатись на підставі його змісту, викладеного в робочій програмі дисципліни та у відповідній науково-методичній розробці. Як правило у семестрі планується не більше одного визначеного навчальним планом індивідуального завдання з дисципліни.

3 МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТА

- 3.1. Модульно-рейтингова система контролю і оцінювання (МРС) базується на модульній побудові навчального процесу, систематичному поточному контролі і накопиченні рейтингових балів за різнопланову навчально-пізнавальну діяльність у періоді навчання. Організація МРС побудована на розподілі навчального матеріалу з дисципліни у всіх його складових на модулі.
- 3.2. Оцінювання здійснюється за кожною складовою навчальної діяльності шляхом визначення рейтингової оцінки r_k . Рейтинг з дисципліни RD – це кількісна оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння дисципліни та якості поточної навчальної діяльності. Вона формується як сума рейтингових оцінок r_k за різні види і періоди навчальної роботи, а також заохочувальних балів r_s ,

$$RD = \sum r_k + r_s.$$

- 3.3. Заохочувальні рейтингові бали з навчальної дисципліни можуть нараховуватись за додаткові види навчальної роботи, визначені кафедрою викладання дисципліни. Наприклад, за результативну участь в олімпіадах різних рівнів та конкурсах наукових робіт, за виконання оглядово-аналітичних робіт, за доповіді на наукових конференціях та наукові публікації тощо. При цьому підсумкове значення рейтингової оцінки r_k та заохочувальних балів r_s не може перевищувати максимально можливе значення RD з навчальної дисципліни.

- 3.4. Шкала оцінювання з дисципліни (R) визначається пропорційно до загального обсягу навчальної роботи з дисципліни:

$$R = 40 K,$$

де K – загальний обсяг навчальної дисципліни у кредитах.

- 3.4.1 Для спрощення розрахунку і обліку рейтингових балів студента кафедра має право прийняти рішення про застосування умовної рейтингової шкали оцінювання, незалежної від обсягу дисципліни, $[R] = 100$ балів для будь якої навчальної дисципліни. Це зазначається в Регламенті модульно-рейтингової системи контролю і оцінювання та у відомості семестрової атестації.

- 3.4.2 При застосуванні умовної рейтингової шкали $[R]$ рейтингові бали, отримані студентом за цією шкалою, у навчальній картці, що формується деканатом, перераховуються в автоматичному режимі за відповідною програмою АСУ у рейтинговий бал за шкалою R.

- 3.5. Розподіл рейтингових балів (шкали оцінювання) за видами навчальної діяльності та контрольними заходами здійснюється провідним викладачем (лектором) дисципліни відповідно до вагомості цих складових у навчальному процесі та залежно від змісту конкретної навчальної дисципліни і методики її викладання.

- 3.6. Незалежно від значення R-шкали оцінювання повинні витримуватись такі співвідношення між оцінками ECTS-шкали, національної п'ятибальної шкали та рейтинговими балами:

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Національна п'ятибальна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5,0(відмінно)	$0,90R \leq RD \leq 1,00R$
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4,5(дуже добре)	$0,80 R \leq RD < 0,90R$
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4,0(добре)	$0,65 R \leq RD < 0,80R$
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3,5(задовільно)	$0,55R \leq RD < 0,65R$
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0(достатньо)	$0,50R \leq RD < 0,55R$
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе повторне складання	2(незадовільно)	$0,35R \leq RD < 0,50R$
F	НЕПРИЙНЯТНО – необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	1(неприйнятно)	$RD < 0,35R$

- 3.7. Успішність навчання студента відображається у відомості семестрової атестації, індивідуальному навчальному плані студента, навчальній картці студента і визначається за багатобальною шкалою оцінювання, паралельно за п'ятибальною національною шкалою та міжнародною шкалою оцінювання ECTS шляхом переводу рейтингових балів у відповідну оцінку за наведеною у п. 3.6 таблицею.

- 3.8. Підсумкова оцінка (за п'ятибальною шкалою оцінювання) з навчальної дисципліни, яка викладається протягом декількох семестрів, визначається сумарним значенням накопичених рейтингових балів за всі семестри навчання, незалежно від того, які семестрові оцінки за п'ятибальною шкалою були отримані у відповідних семестрах. При цьому вона може відрізнитись від оцінки за останній семестр, не впливає на критерії призначення стипендії і як підсумкова зазначається у додатку до диплому за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

- 3.9. При вирішенні питань переведення та поновлення студентів на навчання, перезарахування навчальних дисциплін або ліквідації академічних розбіжностей визначення успішності студента здійснюється за національною шкалою оцінювання та шкалою ECTS, рейтингові бали студентів нараховуються у відповідності до діючих в університеті навчальних планів за середнім значенням відповідного діапазону перевідної таблиці оцінювання (див. табл. п. 3.6).

- 3.10. Технологія впровадження МРС з дисциплін приймається кафедрою на підставі нормативних документів університету, відповідальність за організацію та проведення модульно-рейтингової системи навчання несе викладач, який веде дисципліну, та завідувач кафедри.

3.11 Певні особливості (деталізації, уточнення), що стосуються кожної навчальної дисципліни, визначаються «Регламентом модульно-рейтингової системи контролю і оцінювання з навчальної дисципліни» (надалі «Регламент»), який є додатком до робочої програми і укладається відповідно до «Загальних рекомендацій щодо укладання робочої програми з навчальної дисципліни», затверджених наказом СумДУ від 21.07.2008 №427-І.

4 МОДУЛЬНА ТА СЕМЕСТРОВА АТЕСТАЦІЯ

4.1. Планування модульної атестації здійснюється у «Регламенті модульно-рейтингової системи контролю і оцінювання з навчальної дисципліни», який розробляється провідним викладачем (лектором) навчальної дисципліни, на початку семестру доводиться до відома студентів і протягом періоду викладання дисципліни не змінюється. Студенти постійно інформуються про отримані за поточну роботу рейтингові бали.

4.2. Рейтингові бали, призначені для модульної атестації розподіляються у межах кожного залікового кредиту на заходи поточного контролю і підсумковий модульний контроль. До підсумкового модульного контролю студент як правило допускається за умови виконання усіх видів запланованої навчальної роботи. Можливість повторного складання підсумкового модульного контролю з метою ліквідації незадовільної оцінки, умови допуску до нього та терміни проведення визначаються у Регламенті. Ліквідація заборгованостей по поточним контрольним заходам може здійснюватись протягом усього періоду вивчення дисципліни у семестрі. Перескладання заходу підсумкового модульного контролю з метою підвищення позитивної оцінки не здійснюється.

4.3. При розподіленні рейтингових балів за видами навчальної роботи від 10 до 30% відсотків рейтингових балів, що відводяться на модульну атестацію, призначаються за відвідування студентом запланованих аудиторних занять.

4.4. Відсутність студента на контрольній роботі, лабораторному чи практичному занятті, підсумковому модульному контролі оцінюється в «0» балів. За наявності поважної причини відсутності студента, визначених деканатом, викладач визначає форму проходження додаткового контролю або відпрацювання навчального матеріалу.

4.5. При викладанні модуля протягом декількох модульно-атестаційних циклів проведення модульної атестації в атестаційний тиждень не є обов'язковим, але при викладанні дисципліни протягом усього семестру повинно бути не менше двох модульних атестацій.

4.6. Семестрова атестація з дисципліни може здійснюватися за двома схемами:

- I. За модульною атестацією без проведення екзаменаційної сесії.
- II. За модульною атестацією та заходом додаткового семестрового контролю (ДСК). Перелік таких навчальних дисциплін окремо позначається у робочих навчальних планах на підставі наказу по університету за поданням кафедри викладання дисципліни і відповідної науково-методичної комісії

факультету. Для дисциплін, що викладаються протягом декількох семестрів, зазначається, у якому семестрі проводиться захід ДСК.

4.7. При викладанні дисципліни протягом декількох семестрів семестрова атестація може здійснюватися не у кожному семестрі. У такому випадку семестрова атестація з дисципліни у наступному семестрі проводиться за шкалою оцінювання, що включає кредити семестрів, що завершувались без атестації.

4.8. При здійсненні семестрової атестації за наслідками модульної атестації повинні виконуватись такі положення:

a) студент, який протягом навчального періоду виконав всі заплановані види навчальної роботи та за наслідками модульних атестацій набрав необхідну, яка відповідає позитивній оцінці, кількість рейтингових балів (не менше 50% від визначених шкалою оцінювання), отримує семестрову оцінку у відповідності до набраних рейтингових балів. Складання заходу підсумкового семестрового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не здійснюється;

b) студент, який протягом поточної роботи не набрав кількості рейтингових балів, що відповідає позитивній оцінці, але не менше 35% від шкали оцінювання, зобов'язаний складати захід підсумкового семестрового контролю. У такому випадку незалежно від того, в якому модульному циклі завершується викладання навчальної дисципліни, складання заходу підсумкового семестрового контролю здійснюється після завершення останнього модульно-атестаційного циклу у семестрі або екзаменаційної сесії, якщо вона передбачена, за додатковою відомістю семестрової атестації (першою незадовільною оцінкою вважається та, що отримана за наслідками модульних атестацій, яка виставляється в основну відомість семестрової атестації). Студент має право на два складання ПСК: викладачу та комісії. Замість складання комісії студент може вибрати повторне вивчення дисципліни в наступному навчальному періоді (див. п. 4.8, п/п. e). У разі незадовільного складання підсумкового семестрового контролю комісії студент отримує оцінку «неприйнятно» («F» за шкалою ECTS) і йому призначається повторне вивчення дисципліни;

c) при успішному складанні заходу підсумкового семестрового контролю використовується оцінка «достатньо*»), яка засвідчує виконання студентом мінімальних вимог без урахування накопичених балів. У документи про освіту та академічну документацію для мобільності студентів негативні оцінки не заносяться, оцінка «достатньо*» замінюється на оцінку «достатньо» («E» за шкалою ECTS) із визначенням рейтингового балу $RD = 0,5R$.

d) студент, який за наслідками модульних атестацій набрав кількість рейтингових балів менше 35% від шкали оцінювання, не допускається до підсумкового семестрового контролю і отримує оцінку «неприйнятно» (за шкалою ECTS – «F»). Йому призначається повторне навчання з дисципліни;

e) повторне вивчення дисциплін планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів. При повторному вивченні відповідний навчальний компонент відноситься до індивідуального навчального плану наступного навчального періоду. Повторне вивчення вибіркової дисципліни може бути замінено вивченням іншої вибіркової дисципліни відповідного циклу та обсягу. У разі неуспішного повторного вивчення дисципліни студент відраховується з університету.

4.9. При здійсненні семестрової атестації на підставі модульних атестацій з обов'язковим заходом ДСК:

- a) рейтингові бали шкали оцінювання з навчальної дисципліни розподіляються між модульними атестаціями і ДСК відповідно 60% і 40%. Захід ДСК проводиться в період екзаменаційної сесії;
- b) при отриманні студентом рейтингового балу за наслідками модульних атестацій менше 20% від призначених на них, він не допускається до заходу ДСК і йому призначається повторне вивчення дисципліни (див. п. 4.8, п/п e);
- c) при отриманні за наслідками модульних атестацій та складання ДСК загального рейтингового балу, що відповідає незадовільній оцінці FX (не менше 35% від загальної шкали оцінювання з дисципліни), студентові надається право на дворазове складання (викладачеві та комісії) заходу підсумкового семестрового контролю (ПСК), за правилами, що визначені у п.п. 4.8 b та 4.8 c;
- d) при повторному складанні ПСК оцінювання здійснюється без урахування рейтингових балів модульних атестацій. Підсумкова семестрова оцінка визначається як зазначено у п.4.8 c;
- e) при отриманні за наслідками модульних атестацій та складання ДСК загального рейтингового балу, що відповідає незадовільній оцінці F «неприйнятно» (менше 35% від загальної шкали оцінювання з дисципліни), студентові призначається повторне вивчення навчальної дисципліни на умовах, визначених у п. 4.8 e.

4.10 У разі наявності навчальних дисциплін, семестрова атестація з яких здійснюється за обома наведеними схемами (п.п. 4.8 та 4.9), екзаменаційна сесія планується тільки для заходів ДСК і її завершення вважається завершенням навчального семестру.

4.11 Результати модульної та семестрової атестації відображаються у відомості семестрової атестації, яка заповнюється викладачем, відповідальним за курс (лектором). У відомості зазначаються рейтингові бали та семестрова оцінка з дисципліни за національною шкалою та шкалою ECTS. *Приклади заповнення основної та додаткової відомостей семестрової атестації наведені у додатках Г та Д.*

4.12 У останній атестаційний тиждень викладання дисципліни провідний викладач дисципліни визначає або підсумкову семестрову оцінку, або допуски (не допуски) до ПСК та ДСК. Якщо цей атестаційний тиждень не є останнім у семестрі, то викладач в основній відомості семестрової атестації виставляє позитивні рейтингові бали і має право продовжити роботу з невстигаючими студентами протягом двох тижнів наступного модульного циклу з метою ліквідації ними заборгованостей (відпрацювання практичних, лабораторних робіт, захист індивідуальних завдань). Після цього основна відомість заповнюється остаточно.

4.13 Студенти, які мають в основній відомості семестрової атестації оцінку рівня «F», а також студенти, яким подовжена екзаменаційна сесія, до додаткової заліково-екзаменаційної відомості не включаються.

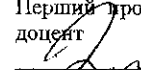
4.14 За результатами семестрової атестації студентів з навчальних дисциплін директори інститутів (декани факультетів) приймають рішення щодо пода-

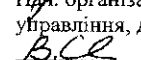
льшої навчальної діяльності студента (переведення на наступний курс, відрахування тощо) відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (Наказ МОН України від 02.06.1993 р. №161).

5 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1 Дане Положення набирає чинності з дня його затвердження.
- 5.2 Визначаються такими, що втратили чинність документи:
  - Тимчасове положення про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Сумському державному університеті. – Суми, 2006.
  - Тимчасове положення про модульно-рейтингову систему контролю та оцінювання успішності навчання студентів. – Суми, 2006.
  - Коментарі до зазначених вище положень.
  - Наказ СумДУ від 29.10.2009 р. №722-І;
  - Наказ СумДУ від 03.07.2009 р. №451-І;
  - Наказ СумДУ від 30.04.2009 р. №289-І;
  - Наказ СумДУ від 27.04.2009 р. №277-І.
- 5.3 Вносяться зміни до «Загальних вимог щодо укладання робочої програми з навчальної дисципліни»:
  - у розділі 2 (підрозділ 2.2, п.7, п/п 7.1) таблиця співвідношення шкал оцінювання замінюється таблицею п/п 3.6 цього Положення;
  - у додатку розділу 2 таблиця пункту 8 замінюється таблицею, що відповідає таблиці п/п 3.6 цього Положення (із зміною числових значень прикладу розподілу рейтингових балів шкали оцінювання).
- 5.4 Годинне значення кредиту (30 год.), визначене у п. 2.2 цього Положення вводиться після наказу СумДУ щодо внесення відповідних змін до навчальних планів.

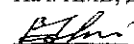
ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор,
доцент
 В.Д. Карпуша

Нач. організаційно-методичного
управління, доцент
 В.Б. Юскаєв

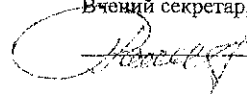
РОЗРОБЛЕНО

науково-методичним відділом СумДУ

Нач. НМВ, доцент
 В.Л. Коротченко

СХВАЛЕНО

Вченою радою СумДУ
"10" червня 2010 р.,
протокол № 7/1
Вчений секретар, доцент

 А.І. Рубан

Додаток Б (форма навчального плану)

Міністерство освіти і науки України Сумської державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор, професор

А.В. Васильєв

2009 р.

II. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

підготовки бакалавра за напрямом 6.020303 - Філологія (2009 рік прийому)

Професійне спрямування - Переклад

Table with columns: № п/п, Цикли дисциплін, назви дисциплін, Контроль (семестр), За ОПП, Всього за навчальним планом, Розподіл навчальної роботи (в кредитах) за курсами та семестрами навчання, Розподіл аудиторної роботи за модульними циклами, Потом, Кафедра викладання.

Table with columns: № п/п, Цикли дисциплін, назви дисциплін, Контроль (семестр), За ОПП, Всього за навчальним планом, Розподіл навчальної роботи (в кредитах) за курсами та семестрами навчання, Розподіл аудиторної роботи за модульними циклами, Потом, Кафедра викладання.

Main table containing academic planning data, including columns for disciplines, control, ODP, and audit work distribution by modules. Includes sub-tables for 'Військова підготовка' and 'Практична підготовка'.

Додаток В
(форма семестрового навчального плану)
СЕМЕСТРОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН на 20 /20_ навчальний рік
Напрямок підготовки 0906 - Електротехніка
1-й семестр

Table for Semester 1 showing subject distribution by mod. cycles (I, II, III) with columns for Aud, Lk, Pr, Lb, Prs, Attest, and Faculty/Stream.

2-й семестр

Table for Semester 2 showing subject distribution by mod. cycles (IV, V, VI) with columns for Aud, Lk, Pr, Lb, Prs, Attest, and Faculty/Stream.

кр - контрольна робота PP - розрахункова робота * - ІРС планувати на лекційний потік ** - заняття у спортивних секціях та групах загальної фізичної підготовки

Декан факультету ЕЛІТ, доцент

С.І. Проценко

Начальник навчально-методичного відділу, доцент В.Л. Коротченко

Додаток Г
(форма основної відомості семестрової атестації)
Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет _____

20__ / 20__ навчальний рік   Курс __.   Семестр __.   Група _____

ВІДОМІСТЬ СЕМЕСТРОВОЇ АТЕСТАЦІЇ № __

з дисципліни _____

Форма семестрової атестації – «МА та ДСК», «МА»
(непотрібне закреслити)

Загальний обсяг за семестр:
Годин ____, кредитів ____.

Шкала оцінювання: R = ____ балів,
або **[R] = 100 балів**
(непотрібне закреслити)

Викладач _____
(вчене звання, посада, прізвище, ініціали)

№ п/п	Прізвище та ініціали студента	Номер індивідуального навчального плану	Підсумковий бал за модульними атестаціями R _m (за шкалою 0,6R)	Складання ДСК		Підсумкова оцінка семестрової атестації (RD)		Підпис викладача
				Бали R _{дск} (за шкалою 0,4 R)	Рейтингові бали за шкалою R або [R] RD = R _m + R _{дск}	за нац. шкалою	за шкалою ECTS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								

* – колонка 5 заповнюється, коли з дисципліни є захід ДСК. В іншому випадку за наслідками модульної атестації виставляється відразу підсумкова позитивна та незадовільна рівня FX оцінки (колонки 6, 7, 8), або якщо студент не допущений до семестрової атестації, в колонках 6 – "недопуск", 7 – «неприйнятно», 8 – "F".

Продовження відомості

№ п/п	Прізвище та ініціали студента	Номер індивідуального навчального плану	Підсумковий бал за модульними атестаціями R _m (за шкалою 0,6R)	Складання ДСК		Підсумкова оцінка семестрової атестації (RD)		Підпис викладача
				Бали R _{дск} (за шкалою 0,4 R)	Рейтингові бали за шкалою R або [R] RD = R _m + R _{дск}	за нац. шкалою	за шкалою ECTS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
21								
22								
23								
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								
40								
41								
42								
43								
44								
45								
46								
47								
48								
49								
50								

Підсумок:

Відмінно (____ ≤ RD ≤ ____), A – ____
 Дуже добре (____ ≤ RD < ____), B – ____
 Добре (____ ≤ RD < ____), C – ____
 Задовільно (____ ≤ RD < ____), E – ____
 Достатньо (____ ≤ RD < ____), E – ____
 Незадовільно (____ ≤ RD < ____), FX – ____
 Неприйнятно (____ ≤ RD < ____), F – ____

Викладач _____
(підпис)

“ ____ ” _____ 20 р.

Декан _____
(підпис)

“ ____ ” _____ 20 р.

Додаток Д
(форма додаткової відомості семестрової атестації)
Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет _____

20__ / 20__ навчальний рік Курс _____ Семестр _____

ДОДАТКОВА ВІДОМІСТЬ СЕМЕСТРОВОЇ АТЕСТАЦІЇ № _____

з дисципліни _____

Форма підсумкового контролю – ПСК

Загальний обсяг за семестр:

Годин _____, кредитів _____.

Шкала оцінювання: R = _____ балів,
або **[R] = 100 балів**
(непотрібне закреслити)

Викладач(и) _____

(вчене звання, посада, прізвище, ініціали)

№ п/п	Номер групи	Прізвище та ініціали студента	Номер індивідуального навчального плану	Підсумковий бал семестрової атестації* (0,5R ≤ RD ≤ 0,5R)	Підсумкова оцінка семестрової атестації			Підпис викладача
					Оцінки			
					Рейтинговий бал**	за національною шкалою	за шкалою ECTS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								

* – заповнюється за даними основної відомості семестрової атестації (колонка 5) для студентів, які мають оцінку рівня FХ. Студенти, які мають за основною відомістю підсумкову незадовільну оцінку рівня F, до додаткової відомості не вносяться.
** – рейтинговий бал підсумкового оцінювання (колонка 6) не може бути нижчим, ніж зазначений у колонці 5, та більше, ніж 0,5 R.

Підсумок:

Достатньо*, «E», (0,5 R) – _____

Неприйнятно «F», (-) – _____

Викладач _____ (підпис)

“ ” _____ 20__ р.

Декан _____ (підпис)

“ ” _____ 20__ р.

Додаток Е

(приклад оформлення навчальної картки студента у розділі обліку його навчальної роботи)

Семестр 1

№ п/п	Назва дисципліни	Обсяг за навчальним планом, кредитів	Відмітка про зарахування			
			кредитів (К) за семестр	рейтинговий бал RD за шкалою R = 40K	оцінка за національною шкалою	оцінка за шкалою ECTS
1	2	3	4	5	6	7
1	Історія України	2,5	2,5	90	відмінно	A
2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1,5	1,5	51	добре	B
3	Іноземна мова	9,0	1,5	48	добре	C
4	Фізичне виховання	6,0	1,5	36	задовільно	E
5	Математичний аналіз	15,0	6,5	208	добре	B
6	Алгебра та геометрія	10,5	10,5	399	відмінно	A
7	Дискретна математика	6,0	6,0	180	добре	C
			30	RS = 1012		
ВСЬОГО за семестр			RS _{max} = 1200 балів	Рейтинг студента – 84,3.		

Примітка:

1. Таке подання інформації дає повне уявлення про те, яку частину програмного матеріалу засвоїв студент протягом навчального семестру і з якою якістю.
2. Оцінка успішності у відсотках до максимально можливої кількості балів $RS_{max}(t)$ дозволяє ранжувати студентів на всіх рівнях (у групі, за спеціальністю, на факультеті, в цілому в університеті).
3. Складання такої форми навчальної картки може бути повністю автоматизоване:
  - колонки 2 - 4 заповнюються за даними навчального плану;
  - колонки 5-7 – із семестрової відомості;
  - підсумки обчислюються за відповідними формулами.